

Enheten för handel och tekniska regler

YTTRANDE

2022-06-10 Dnr 2022/00161-3

Socialdepartementet

Endast via e-post.

SOU 2021:95 En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker

Er ref. S2022/00562

Sammanfattning

Kollegiet vill särskilt lyfta fram att tjänstedirektivet, 2006/123/EG, reglerar införandet av tillståndsförfaranden samt listar vilka krav på tjänsteutövare som vill etablera sig i Sverige som måste utvärderas innan de införs. Kommerkollegium bedömer att förslaget innehåller krav som måste utvärderas enligt tjänstedirektivet. Kommerkollegium vill även understryka vikten av tillståndsförfaranden uppfyller de krav som direktivet ställer. Kollegiet vill även påminna om kontaktpunkten för tjänster som ska innehålla information bl.a. om tillståndsförfaranden. Kommerkollegium bedömer vidare Regeringskansliet behöver anmäla kraven på prissättning och att tillhandahålla studiebesök eller föreläsningar enligt tjänstedirektivet.

Kommerkollegium bedömer slutligen att Regeringskansliet ska anmäla förslaget om ändring i alkohollagen (2010:1622) till kollegiet enligt direktiv (EU) 2015/1535 eftersom det innehåller tekniska föreskrifter.

Kommerkollegiums uppdrag

Kommerkollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerkollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Generella synpunkter

Utredningens förslag innebär att småskaliga och oberoende tillverkare av hantverksmässigt tillverkade alkoholdrycker ges möjlighet att sälja begränsade mängder alkoholdrycker till besökare som genomgått ett studiebesök eller tagit del av en föreläsning på tillverkningsstället. Detaljhandel med varor utgör tjänsteverksamhet i tjänstedirektivets

mening.¹ Utredningens författningsförslag omfattas därmed av tjänstedirektivets bestämmelser.

Gårdsförsäljning ska endast vara möjligt från ett tillverknings- eller vinodlingsställe. Det innebär att regleringen endast berör tjänsteutövare som är etablerade i Sverige eller vill etablera sådan försäljning i Sverige. Det rör således inte tjänsteutövare som tillfälligt vill tillhandahålla tjänster i Sverige.

Kollegiet vill påminna om att tjänstedirektivet reglerar införandet av tillståndsförfaranden² samt listar vilka krav på tjänsteutövare som vill etablera sig i Sverige som måste utvärderas innan de införs.³

Två krav som ska utvärderas i enlighet med tjänstedirektivets bestämmelser är

- fasta minimi- och/eller maximiavgifter som tjänsteleverantören måste tillämpa, och
- skyldighet för tjänsteleverantören att vid sidan av sin tjänst tillhandahålla andra specifika tjänster.

Utredningens författningsförslag innefattar dels krav på skyldighet för den som vill bedriva gårdsförsäljning att också tillhandahålla studiebesök eller föreläsningar. Förslaget reglerar också hur prissättningen av sådana studiebesök eller föreläsningar ska ske. Kollegiet bedömer att denna reglering kan anses utgöra sådana krav som måste utvärderas enligt tjänstedirektivet.⁴

Krav på tjänstetillhandahållare som vill etablera sig i Sverige och som listas i direktivet ska vara icke-diskriminerande, motiverade utifrån tvingande hänsyn till allmänintresset och vara proportionerliga.⁵ Utredningen gör en djuplodande och omfattande analys av förslagets förenlighet med EU-rätten, vilken inbegriper frågor om icke-diskriminering, allmänintresse och proportionalitet (se även s. 86–87 i betänkandet).

Kollegiet vill understryka vikten av att ett eventuellt nytt tillståndsförfarande för att få bedriva gårdsförsäljning uppfyller de krav som direktivet ställer.

¹ Se förenade målen Förenade målen C-360/15 och C-31/16 (*X* respektive *Visser*), EU:C:2018:44.

² Se artiklarna 9–13.

³ Se artikel 15.

⁴ Jfr kommissionens handbok om implementeringen av tjänstedirektivet, s. 34.

⁵ Artikel 15.3 tjänstedirektivet.

Kollegiet vill slutligen påminna om kontaktpunkten för tjänster. Kontaktpunkten ska innehålla information om, samt möjlighet att fullgöra, förfaranden och formaliteter som krävs för att få utöva en tjänsteverksamhet.⁶ Det tillståndsförfarande som beskrivs i betänkandet är enligt kollegiets bedömning ett sådant förfarande. Kontaktpunkten finns på www.verksamt.se och administreras av Tillväxtverket.⁷

Anmälan av nya krav på tjänsteverksamhet

Av 20 § p 6 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet följer att Regeringskansliet ska anmäla förslag till författningar i enlighet med informationsförfaranden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Ett sådant förfarande föreskrivs i tjänstedirektivet avseende nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet.⁸

Utredningen gör bedömningen att författningsförslagen ska anmälas enligt artikel 39.5 i tjänstedirektivet (s. 213). Kollegiet delar inte den bedömningen. Som framgår ovan berör regleringen endast tjänsteutövare som är etablerade i Sverige. Anmälningssplikten i artikel 39.5 gäller endast för krav på tjänsteutövare som tillfälligt vill tillhandahålla tjänster i Sverige. Däremot bedömer kollegiet att kraven på prissättning och att tillhandahålla studiebesök eller föreläsningar är sådana krav på etablerade aktörer som räknas upp som anmälningsspliktiga i artikel 15.7 i tjänstedirektivet och att de därför bör anmälas.

Observera dock att för det fall en anmälan av kraven görs enligt anmälningssdirektivet innebär det att anmälningssplikten enligt artikel 15.7 anses uppfylld.⁹

I samband med anmälan kommer det krävas att kraven kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, samt vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte. Kollegiet svarar gärna på eventuella frågor kring anmälningssförfarandet.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i

⁶ Artikel 6.

⁷ Se 5–6 §§ i förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden angående skyldigheten för myndigheter att lämna information till Tillväxtverket.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, artiklarna 15.7 och 39.5

⁹ Se artikel 15.7 tjänstedirektivet.

enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter, (EU) 2015/1535.¹⁰

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.¹¹ Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.¹²

Utredningen har bedömt att förslaget om ändring i alkohollagen (2010:1622) bör anmälas i enlighet med anmälningsdirektivet.¹³ Kommerskollegium instämmer i den bedömningen då förslaget innehåller tekniska föreskrifter. Kommerskollegium rekommenderar att Regeringskansliet uppdrar åt kollegiet att anmäla förslaget till kommissionen. Förslaget till ändring i alkoholförordningen (2010:1636) innehåller inga tekniska föreskrifter och omfattas därmed inte av anmälningsplikt.

Ärendet har avgjorts av vikarierande enhetschefen Linda Bodén efter föredragning av utredaren Katarina Paul. I ärendets slutliga handläggning har utredaren Hanna Pettersson deltagit.

Stockholm som ovan

Linda Bodén

Vikarierande enhetschef

Katarina Paul

Utredare

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet).

¹¹ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (c), (d) och (f).

¹² EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

¹³ SOU 2021:95 s. 214.